

El llenguatge

La resta 30/VII/1980

Que en castellà el substantiu postverbal del verb «restar» revesteixi la doble forma del masculí i del femení —o, si es vol, dit altrament, que aquest verb hagi originat dos noms postverbals, un de masculí i un de femení—, «resto i «resta», i que els diversos significats que han d'ésser designats per aquest nom es distribueixin entre aquestes dues formes, no vol pas dir que el català l'hagi d'imitar i que hagi de posseir, per tant, també una doble forma amb la corresponent distribució de significats. El fet és que en català el postverbal de restar revesteix una forma única, resta, que és un nom sempre del femení i que acumula els diversos significats distribuïts entre les dues formes del castellà.

El substantiu resta, doncs, tant designa l'operació aritmètica anomenada també substracció, i el seu resultat, com «allò que resta d'una cosa de què s'ha tret o ha desaparegut alguna part» i «totes les altres coses», significacions que en castellà són designades amb la forma masculina «resto». I és sovint usat en la forma del plural, les restes, en frases o expressions com les restes d'un naufragi, les restes de la seva fortuna, les restes mortals (d'una persona humana), és a dir, les despulles, etc. Cal insistir, però, que en tots els casos és un nom del femení. El fet que en certes construccions aquest nom sigui usat en plural, sense anar acompanyat de l'article ni de cap adjectiu que en precisi o indiqui el gènere —A la taula encara hi havia restes de menjar—, contribueix a voler-ne fer un nom del masculí, amb un singular acabat en e —«el reste»—, sempre amb la dèria d'adaptar l'ús d'aquest mot a les solucions del castellà. Aquesta forma és incorrecta: en català els substantius acabats en —este són realment excepcionals (els noms masculins acabats en e solen presentar d'altres grups consonàntics precedint aquesta vocal: acte, rapte, ritme, cilindre, etc), i cal, per tant, prescindir-ne.

No cal tenir cap vacil·lació, doncs, a dir la resta o les restes en aquells casos en que el castellà diu «el resto» i «los restos». Però és bo de recordar aquelles altres solucions que en un bon nombre de casos poden alternar amb el substantiu que comentem: el restant o els restants, les deixalles, les romanesques, les despulles, el residu, el sobrant, l'excedent, les ruïnes, etc.

Albert Jané